

1997 nr. 19 17. apríl**Sóttvarnalög¹⁾**

¹⁾ Lögnum var breytt með l. 110/2024, 8. gr.; breytingin tekur gildi 1. jan. 2025.

Tóku gildi 1. janúar 1998. Breytt með: L. 90/2000 (tóku gildi 1. sept. 2000). L. 74/2002 (tóku gildi 17. maí 2002; komu til framkvæmda skv. fyrirmælum í 36. gr.). L. 93/2002 (tóku gildi 31. maí 2002). L. 164/2002 (tóku gildi 1. jan. 2003). L. 55/2004 (tóku gildi 14. júní 2004). L. 76/2005 (tóku gildi 1. jan. 2006). L. 43/2007 (tóku gildi 31. mars 2007). L. 167/2007 (tóku gildi 1. jan. 2008). L. 88/2008 (tóku gildi 1. jan. 2009 nema brbákv. VII sem tók gildi 21. júní 2008). L. 112/2008 (tóku gildi 1. okt. 2008 nema 12. tölul. 59. gr. sem tók gildi 25. sept. 2008; komu til framkvæmda skv. fyrirmælum í 2. mgr. 56. gr.). L. 162/2010 (tóku gildi 1. jan. 2011). L. 126/2011 (tóku gildi 30. sept. 2011). L. 117/2016 (tóku gildi 1. jan. 2018, nema 52., 53., 75., 76. og 79.–81. gr. sem tóku gildi 28. okt. 2016). L. 99/2020 (tóku gildi 23. júlí 2020). L. 100/2020 (tóku gildi 1. jan. 2021 nema 5. mgr. 53. gr. og 79. gr. sem tóku gildi 23. júlí 2020; *EES-samningurinn*: sjá 110. gr.). L. 2/2021 (tóku gildi 10. febr. 2021). L. 23/2021 (tóku gildi 24. apríl 2021). L. 55/2023 (tóku gildi 1. des. 2023; *EES-samningurinn*: V. og VIII. viðauki reglugerð 2019/1157). L. 110/2024 (taka gildi 1. jan. 2025 nema 3. mgr. 2. gr. sem tekur gildi 1. jan. 2026; um lagaskil sjá 7. gr. og brbákv.).

Ef í lögum þessum er getið um ráðherra eða ráðuneyti án þess að málefnavið sé tilgreint sérstaklega eða til þess vísað, er átt við heilbrigðisráðherra eða heilbrigðisráðuneyti sem fer með lög þessi.

I. kafli. Skilgreiningar.**■ 1. gr.**

□ Almennar sóttvarnir eru þær ráðstafanir sem lög þessi kveða á um að ávallt skuli beita vegna smitsjúkdóma.

□ Opinberar sóttvarnir eru þær ráðstafanir sem skal beita vegna hættulegra smitsjúkdóma:

1. þegar hættu er á að farsóttir berist til eða frá Íslandi,
2. þegar hættu er á útbreiðslu farsóttá innan lands,
3. þegar smitaður einstaklingur skapar hættu á útbreiðslu smits með framferði sínu.

□ Í lögum þessum er merking eftirfarandi orða og hugtaka sem hér segir:

1. *Afkvíun*: Takmarkanir á för milli byggðarlaga, landshluta eða til eða frá landinu. Afkvíun tekur almennt til svæða eða er beint að stórum hópi fólks.

2. *Einangrun*: Aðskilnaður einstaklinga sem eru smitaðir, eða farangurs, gáma, farartækja, vara eða pósthöggla sem eru sýkt eða menguð eða bera með sér sýkingar- eða mengunaruppsprettur og skapa því hættu fyrir lýðheilsu, frá öðrum eða öðru á þann hátt sem kemur í veg fyrir útbreiðslu sýkingar eða mengunar.

3. *Farsótt*: Smitandi sjúkdómur, innan samfélags eða landsvæðis, sem er nýr eða í tíðni sem er umfram það sem skýra má með því að um tilviljun sé að ræða.

4. *Ferðamaður*: Einstaklingur á ferð milli landa.

5. *Heilbrigðisskoðun*: Bráðabirgðamat á einstaklingi sem viðurkenndur heilbrigðisstarfsmaður framkvæmir eða annar aðili sem er til þess bær að ákvarða heilbrigðisástand viðkomandi og hvort hann skapi hugsanlega hættu fyrir heilbrigði annars fólks. Skoðunin getur einnig náð yfir athugun heilbrigðisskjala sem og líkamsskoðun eftir því sem réttlæt看legt er miðað við aðstæður í hverju tilviki.

6. *Inngrip*: Götun eða skurður í húð eða ísetning áhalds eða framandi efnis í líkamann eða rannsókn á líkamsholi. Með inngripi er ekki átt við læknisrannsókn á eyra, nefi og munni, hitamælingu með eyrna-, munn- eða hörundshitamæli, eða hitamyndatöku, heilbrigðisskoðun, hlustun, ytri þreifingu, sjónuspeglun, töku þvag-, saur- eða munnvatns-sýnis utan frá, mælingu blóðþrýstings utan frá eða hjartalínurit.

7. *Ónæmisadgerð*: Skipulögð adgerð sem örvar ónæmis-kerfið til að halda smitsjúkdómi í skefjum í samfélaginu, svo sem með bólusetningu eða gjöf mótefna.

8. *Samkomubann*: Ráðstöfun til að koma í veg fyrir eða hægja á útbreiðslu smits í samfélaginu sem getur falið í sér reglur um bann við samkomum eða takmarkanir á samkomum, t.d. um að ekki megi fleiri en tiltekinn fjöldi manna koma saman á sama stað eða í sama rými, að tryggja skuli tiltekna fjarlægð milli manna og/eða að loka skuli tiltekinni starfsemi þar sem sérstök smithætta er fyrir hendi.

9. *Skimun*: Kerfisbundin yfirstandandi söfnun, samantekt og greining á gögnum í þágu lýðheilsu og tímanleg miðlun lýðheilsuupplýsinga til að unnt sé að meta þær og bregðast við með adgerðum á sviði lýðheilsu, eftir því sem þörf krefur.

10. *Smitrakning*: Þegar rakin eru smit á milli einstaklinga með nákvæmu samtali við þá sem eru smitaðir til að komast að því hvar viðkomandi smitaðist og hverja hann gæti hafa smitað, og önnur upplýsingaöflun í því skyni að finna þá sem kunna að hafa verið útsettir fyrir smiti.

11. *Sóthreinsun*: Heilbrigðisráðstafanir til að óvirkja eða drepa flestar örverur, hvort sem það er gert með efnafræðilegum eða eðlisfræðilegum adferðum. Það á við um húð, yfirborð flata eða í eða á farangri, farmi, gámum, farartækjum, vörum og pósthöggjum.

12. *Sóttkví*: Takmörkun á athafnafrelsi og/eða aðskilnaður einstaklinga sem grunur leikur á að hafi verið útsettir fyrir smiti en eru ekki veikir eða grunsamlegs farangurs, gáma, farartækja eða vöru frá öðrum eða öðru á þann hátt sem kemur í veg fyrir hugsanlega útbreiðslu sýkingar eða mengunar.

13. *Sóttvarnahús*: Staður þar sem einstaklingur, sem ekki á samastað á Íslandi eða getur af öðrum sökum ekki eða vill ekki einangra sig í húsnæði á eigin vegum, getur verið í sóttkví eða einangrun vegna gruns um að hann sé smitaður af farsótt eða ef staðfest er að svo sé.

14. *Vöktun vegna lýðheilsu*: Vöktun heilsufars tiltekins ferðamanns um tíma til að ganga úr skugga um hvort hann beri með sér smitsjúkdóm.¹⁾

¹⁾ L. 2/2021, 1. gr.

■ 2. gr.

□ [Lög þessi fjalla um sjúkdóma og sjúkdómsvalda sem valdið geta farsóttum og ógnað almannaeið, svo og aðrar alvarlegar næmar sóttir. Með sjúkdómum er átt við sjúkdóma eða smitun sem smitefni, örverur eða sníkjudýr valda og einnig alvarlegar heilsufarslegar afleiðingar eiturefna og geislavirkra efna. Lögin taka einnig til óvenjulegra og óvæntra atburða sem geta haft alvarlegar heilsufarslegar afleiðingar meðal þjóða heims.]¹⁾

¹⁾ L. 43/2007, 1. gr.

■ 3. gr.

□ [Ráðherra ákveður með reglugerð,¹⁾ að fengnum tillögum sóttvarnaráðs, hvaða smitsjúkdómar eða sjúkdómar af völdum eiturefna og geislavirkra efna eru skráningarskyldir og hvaða sjúkdómar eru tilkynningarskyldir, sbr. 1. og 2. mgr. 9. gr. Af skráningarskyldum smitsjúkdómum eru þeir sjúkdómar tilkynningarskyldir sem ógnað geta almannaeið. Einnig skal tilkynna um sérhverja þá atburði sem geta haft alvarlegar heilsufarslegar afleiðingar á meðal þjóða heims, þ.m.t. atburði sem eru af óþekktri orsök eða uppruna.]²⁾

□ Með skráningarskyldu er átt við skyldu til að senda sóttvarnalækni ópersónugreindar upplýsingar, en með tilkynningarskyldu er átt við skyldu til að senda honum persónugreindar upplýsingar um sjúkdómstilvik.

□ Söttvarnalæknir er ábyrgur fyrir því að haldin sé smitsjúkdómaskrá. [Skráin tekur til sjúkdóma, sjúkdómsvalda og atburða, sbr. 2. gr., ónæmisáðgerða, sbr. 1. tölul. [1. mgr.]³⁾ 5. gr., [sýklalyfjanotkunar og skimana]³⁾ og er til stuðnings söttvarnastarfi og faraldsfræðirannsóknnum.]²⁾ Gæta skal fyllsta trúnaðar um allar einkaupplýsingar sem fram koma í smitsjúkdómaskrá og gilda um skrána sömu reglur og um aðrar sjúkraskrár.

□ [Söttvarnalæknir skal fá afhentar upplýsingar úr lyfjagagnagrunni landlæknis [skv. 74. gr.]⁴⁾ lyfjalaga og frá heilbrigðisstofnunum til að halda skrá um sýklalyfjanotkun. Upplýsingarnar skulu vera ópersónugreinanlegar.]⁵⁾

¹⁾ Rg. 221/2012 (um skýrslugerð vegna söttvarna), sbr. 816/2012, 226/2019, 677/2022 og 848/2023. ²⁾ L. 43/2007, 2. gr. ³⁾ L. 2/2021, 2. gr. ⁴⁾ L. 100/2020, 112. gr. ⁵⁾ L. 55/2004, 1. gr.

II. kafli. Yfirstjórn söttvarna.

■ 4. gr.

□ Embætti landlæknis ber ábyrgð á framkvæmd söttvarna undir yfirstjórn [ráðherra].¹⁾

□ [Við embætti landlæknis skal starfa söttvarnalæknir sem ber ábyrgð á söttvörnum. Söttvarnalæknir skal hafa þekkingu á smitsjúkdómum og faraldsfræði þeirra.]²⁾

□ Söttvarnalæknir skal í starfi sínu hafa samvinnu við [umdæmislækna söttvarna],³⁾ aðra starfsmenn og stofnanir heilbrigðisþjónustunnar, heilbrigðisnefndir og [Matvælastofnun]⁴⁾ eftir því sem við á.

□ [Landinu skal skipt í söttvarnaumdæmi sem afmörkuð eru með sama hætti og heilbrigðisumdæmi samkvæmt lögum um heilbrigðisþjónustu og reglugerðum settum á grundvelli þeirra. Ráðherra tilnefnir umdæmislækna söttvarna úr hópi lækna þeirra heilsugæslustöðva sem ríkið rekur í hverju söttvarnaumdæmi samkvæmt tillögu söttvarnalæknis. Umdæmislæknar söttvarna skulu vera ábyrgir fyrir söttvörnum í sínu umdæmi undir faglegri stjórn söttvarnalæknis. Tilnefna má fleiri en einn lækni í hverju söttvarnaumdæmi sem umdæmislækna söttvarna.]³⁾

□ [[Umdæmislæknar],³⁾ sbr. 4. mgr.],⁵⁾ og söttvarnalæknir skulu hafa samstarf um framkvæmd nauðsynlegra söttvarna og njóta aðstoðar lögreglufyrirvalda ef með þarf.

□ [Söttvarnalækni er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal viðkvæmra persónuupplýsinga um heilsufar og lyfjanotkun einstaklinga, í þeim tilgangi að verjast alvarlegum heilsufarsögnum og til að sinna lögbundnu hlutverki sínu samkvæmt lögum þessum að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.]⁶⁾

¹⁾ L. 126/2011, 230. gr. ²⁾ L. 90/2000, 1. gr. ³⁾ L. 2/2021, 3. gr. ⁴⁾ L. 167/2007, 77. gr. ⁵⁾ L. 93/2002, 15. gr. ⁶⁾ L. 99/2020, 9. gr.

■ 5. gr.

□ Verksvið söttvarnalæknis er aðallega eftirfarandi:

1. Að skipuleggja og samræma söttvarnir og ónæmisáðgerðir um land allt, m.a. með útgáfu leiðbeininga um viðbrögð við farsóttum.

2. Að halda smitsjúkdómaskrá til að fylgjast með útbreiðslu smitsjúkdóma með öflun nákvæmra upplýsinga um greiningu þeirra frá rannsóknastofum, sjúkrahúsum og læknum.

[3. Að halda skrá um notkun manna á sýklalyfjum sem valdið geta ónæmi sýkla gegn sýklalyfjum.]¹⁾

[4.]¹⁾ Að koma upplýsingum um útbreiðslu smitsjúkdóma, innan lands sem utan, með reglubundnum hætti og eftir þörfum til lækna og annarra heilbrigðisstarfsmanna.

[5.]¹⁾ Að vera læknum og öðrum, sem við söttvarnir fást, til ráðgjafar.

[6.]¹⁾ Að hafa umsjón með forvörnum gegn smitsjúkdómum, m.a. upplýsingum og fræðslu til almennings um þessi efni.

[7. Að vera tengiliður Íslands við samsvarandi tengilið Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar í samræmi við ákvæði alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar.

8. Að gera faraldsfræðilega rannsókn á uppruna smits, og eftir atvikum hefja smitrakningu, þegar brotist hefur út hóp-sýking eða farsótt sem ógnað getur heilsu manna.

9. Að gera tillögur til ráðherra um hvort gripið skuli til söttvarnaráðstafana skv. 2. mgr. 12. gr., 13. og 14. gr.

10. Að taka ákvörðun í tilefni af hættu á útbreiðslu smits frá tilteknum einstaklingi, svo sem um heilbrigðissskoðun, sóttkví, einangrun eða aðrar nauðsynlegar ráðstafanir, sbr. 14. gr., og eftir atvikum fara með mál fyrir dóm, sbr. 15. gr.

11. Að opna söttvarnahús á vegum stjórnvalda, eftir því sem þörf þykir vegna farsóttar.]²⁾

□ [Söttvarnalækni er heimilt að fela tilteknum aðilum, svo sem ríkislögreglustjóra, eða stofnun að rekja smit, t.d. þegar farsótt geisar á landinu. Söttvarnalæknir ber ábyrgð á smitrakningu í þessum tilvikum.]²⁾

¹⁾ L. 55/2004, 2. gr. ²⁾ L. 2/2021, 4. gr.

■ 6. gr.

□ Ráðherra skal skipa sjö manna ráð, söttvarnaráð, til fjögurra ára í senn. Þar skulu eiga sæti sérfræðingar á sviði smitsjúkdómalækninga, bakteríufræði, veirufræði, kynsjúkdóma og faraldsfræði/heilbrigðisfræði, heilsugæslulæknir og hjúkrunarfræðingur með sérþekkingu á sviði söttvarna. Ráðherra skipar formann úr hópi ráðsmanna. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti.

□ Þegar fjallað er um mál í söttvarnaráði, sem tengjast starfssviði [Umhverfisstofnunar],¹⁾ [Geislavarna ríkisins]²⁾ eða [Matvælastofnunar],³⁾ skulu fulltrúar þeirra stofnana sitja fundi ráðsins, eftir því sem við á, með málfrelsi og tillögurétti.

□ Söttvarnaráð mótast stefnu í söttvörnum og skal vera heilbrigðisfyrirvöldum til ráðgjafar um aðgerðir til varnar útbreiðslu smitsjúkdóma.

□ Ráðið skal hafa aðsetur hjá embætti landlæknis og skal söttvarnalæknir vera ritari þess.

¹⁾ L. 164/2002, 26. gr. ²⁾ L. 43/2007, 3. gr. ³⁾ L. 167/2007, 77. gr.

III. kafli. Almennar söttvarnaráðstafanir.

1. Skyldur einstaklinga.

■ 7. gr.

□ Það er almenn skylda að gjalda sem mesta varúð við smitsjúkdómum og gera sér allt far um að sýkja hvorki sjálfan sig né aðra, að svo miklu leyti sem framkvæmanlegt er.

□ Hver sá sem hefur ástæðu til að halda að hann hafi smitast af smitsjúkdómi sem ógnað geti öðrum mönnum er skyldur að leita læknis án tafar. Leiði læknisrannsókn í ljós að um slíkan sjúkdóm sé að ræða er viðkomandi skyldur að fylgja fyrirmælum læknis um meðferð og ráðstafanir til að fyrirbyggja smitun. [Gruni lækni að einstaklingur geti verið haldinn smitsjúkdómi, eða ef smitrakning vekur upp slíkan grun, er viðkomandi skylt að fylgja fyrirmælum um ráðstafanir, þ.m.t. reglugerðum settum á grundvelli laga þessara, til að fyrirbyggja smit.]¹⁾

□ Ef lækni telur mikilvægt að rekja smit til að hefta frekari útbreiðslu þess ber sjúklingi skylda til að veita nauðsynlegar upplýsingar um það af hverjum hann gæti hafa smitast, svo

og hverja hann kann að hafa smitað. [Komi læknirinn því ekki við ber honum að vísa sjúklingi til göngudeildar skv. 1. mgr. 16. gr., stofnunar eða annars aðila sem hefur aðstöðu til að rekja smit og hefur til þess heimild sóttvarnalæknis.]¹⁾ Skylt er hlutaðeigendum að hlýða fyrirmælum læknis um nauðsynlegar rannsóknir til varnar útbreiðslu smits frá sjúklingi.

¹⁾ L. 2/2021, 5. gr.

2. Skyldur lækna og annarra heilbrigðisstarfsmanna.

■ 8. gr.

□ Læknar og aðrir heilbrigðisstarfsmenn skulu í starfi sínu hafa vakandi auga með smitsjúkdómum og útbreiðslu þeirra.

■ 9. gr.

□ Læknir, sem kemst að því í starfi sínu að einstaklingur hefur smitast af smitsjúkdómi sem samkvæmt lögum þessum er tilkynningarskyldur eða hefur ...¹⁾ grun um að svo sé, skal þegar í stað tilkynna það ...²⁾ sóttvarnalækni.

□ Hliðstæð skylda hvílir á forstöðumönnum rannsóknastofa, sjúkradeilda og annarra heilbrigðisstofnana. Rannsóknastofur, sem fást við rannsóknir á sýnum frá sjúklingum með smitsjúkdóma sem lög þessi taka til, skulu hafa starfsleyfi [ráðherra].³⁾

□ Hlutaðeigandi aðilum er skylt að aðstoða [sóttvarnalækni og [umdæmislækni sóttvarna],¹⁾ sbr. 4. mgr. 4. gr.,²⁾ m.a. með því að veita upplýsingar sem þeir telja nauðsynlegar vegna sóttvarna.

□ [Forstöðumönnum heilbrigðisstofnana er skylt að senda sóttvarnalækni upplýsingar um magn sýklalyfja sem notað er á viðkomandi stofnun, skipt eftir deildum þar sem það á við.]⁴⁾

¹⁾ L. 2/2021, 6. gr. ²⁾ L. 93/2002, 16. gr. ³⁾ L. 162/2010, 66. gr. ⁴⁾ L. 55/2004, 3. gr.

■ 10. gr.

□ Hafi læknir, sem hefur sjúkling til meðferðar sem haldinn er smitsjúkdómi, rökstuddan grun eða vitneskju um að sjúklingurinn fylgi ekki fyrirmælum sem honum voru sett um umgengni og meðferð skal hann tilkynna það þegar í stað til viðkomandi [[umdæmislækni sóttvarna],¹⁾ sbr. 4. mgr. 4. gr.,²⁾ eða sóttvarnalækni.

¹⁾ L. 2/2021, 7. gr. ²⁾ L. 93/2002, 17. gr.

[3. Skyldur heilbrigðisfulltrúa, heilbrigðisnefnda, dýralækna, Geislavarna ríkisins, [Matvælastofnunar]¹⁾ og Umhverfisstofnunar.]²⁾

¹⁾ L. 167/2007, 77. gr. ²⁾ L. 43/2007, 4. gr.

■ 11. gr.

□ [Heilbrigðisfulltrúar, samkvæmt lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir, dýralæknar og starfsmenn [Matvælastofnunar],¹⁾ Umhverfisstofnunar og Geislavarna ríkisins skulu tilkynna viðkomandi [umdæmislækni sóttvarna],²⁾ sbr. 4. mgr. 4. gr., eða sóttvarnalækni jafnskjótt og þeir hafa orðið varir við hugsanlega smithættu eða hættu vegna eiturefna eða geislavirkra efna. [Umdæmislæknir sóttvarna],²⁾ sbr. 4. mgr. 4. gr., eða sóttvarnalæknir skal á sama hátt tilkynna viðkomandi heilbrigðisnefnd, dýralækni, [Matvælastofnun],¹⁾ Umhverfisstofnun eða Geislavörnum ríkisins, eftir því sem við á, strax og þeim verður kunnugt um smithættu eða hættu af völdum eiturefna eða geislavirkra efna. Sóttvarnalæknir skal gefa heilbrigðisnefndum nauðsynlegar upplýsingar og ráð og hafa eftirlit með því að til viðeigandi ráðstafana sé gripið.

□ Ráðherra skipar sérstaka samstarfsnefnd til að afla nauðsynlegra gagna og hafa yfirumsjón með nauðsynlegum að-

gerðum til að meta og uppræta smithættu eða hættu sem stafar af dýrum, matvælum, starfsemi, vatni, skolplögnum, loftræstingu eða öðru í umhverfinu sem getur dreift smitnæmum sjúkdómsvöldum, eiturefnum eða geislavirkum efnum sem ógna heilsu manna. [Samstarfsnefnd samkvæmt þessari málsgrein er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal viðkvæmra persónuupplýsinga um heilsufar einstaklinga, til að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum þessum að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.]³⁾ Í nefndinni sitja sóttvarnalæknir, sem jafnframt er formaður, tveir fulltrúar tilnefndir af [Matvælastofnun]¹⁾ og skal annar vera sérfróður um matvælaöryggi en hinn um smitsjúkdóma í dýrum, einn frá Geislavörnum ríkisins og tveir frá Umhverfisstofnun og skal annar vera sérfróður um matvælaöryggi en hinn um eiturefni. Varamenn skulu skipaðir á sama hátt. Nefndinni er heimill aðgangur að nauðsynlegum gögnum og öllum stöðum sem hún telur nauðsynlegt að skoða og getur fengið til þess aðstoð lögreglu ef með þarf. Nefndin skal gefa öllum þeim sem hafa eftirlit með dýrum, matvælum og umhverfi fyrirmæli um að grípa án tafar til allra nauðsynlegra aðgerða til að uppræta hættu af völdum smits, eiturefna eða geislavirkra efna. Að öðru leyti skal framkvæmd vera í samræmi við lög þessi og, eftir því sem við á, sérlæg um einstaka eftirlitsaðila.]⁴⁾

¹⁾ L. 167/2007, 77. gr. ²⁾ L. 2/2021, 8. gr. ³⁾ L. 99/2020, 10. gr. ⁴⁾ L. 43/2007, 4. gr.

IV. kafli. Opinberar sóttvarnaráðstafanir.

1. Sóttvarnaráðstafanir vegna hættu á farsóttum innan lands.

■ 12. gr.

□ Ef tilkynningar til sóttvarnalæknis um smitsjúkdóma benda til að farsótt sé yfirvofandi skal hann þegar í stað gera [ráðherra]¹⁾ viðvart.

□ [Ráðherra ákveður²⁾ að fenginni tillögu sóttvarnalæknis hvort grípa skuli til opinberra sóttvarnaráðstafana, svo sem ónæmisadgerða, [skimana, sóttkvíar],³⁾ einangrunar smitadra, sóthreinsunar, afkvíunar byggðarlaga eða landsins alls, lokunar skóla, [stöðvunar atvinnurekstrar]³⁾ eða samkomubanns.]⁴⁾ [Sóttvarnalæknir getur beitt slíkum vörnum til bráðabirgða án þess að leita heimildar fyrir fram ef hann telur að hvers konar töf sé hættuleg, en gera skal hann ráðherra jafnskjótt kunnar ráðstafanir sínar.]⁵⁾ [Opinberum sóttvarnaráðstöfunum skal aflétta svo fljótt sem verða má.]³⁾

□ [Ráðstöfunum skv. 2. mgr. skal ekki beita nema brýn nauðsyn krefji til verndar heilsu og lífi manna. Við beitingu ráðstafana, sem og við afléttingu þeirra, skal gæta meðalhófs og jafnræðis og taka tillit til annarra verndarhagsmuna, einkum þeirra sem njóta verndar stjórnarskrárinnar og mannréttindasamninga sem Ísland er aðili að. Ekki skal stöðva atvinnurekstur nema að því marki sem starfsemin felur í sér hættu á útbreiðslu farsóttar, svo sem vegna fjölda fólks sem þar kemur saman eða návígis þess eða snertingar.]³⁾

□ [Brjótist út hópsýking eða farsótt sem ógnar heilsu manna skal sóttvarnalæknir gera faraldsfræðilega rannsókn á uppruna smits og [eftir atvikum hefja smitrakningu].³⁾ [Sóttvarnalæknir hefur í slíkum tilvikum sama rétt til aðgangs að gögnum og til skoðunar og kveðið er á um í 2. mgr. 11. gr. Þagnar- og trúnaðarskylda sem kveðið er á um í öðrum lögum skal ekki hindra afhendingu upplýsinga til sóttvarnalækna.]³⁾

□ [Sóttvarnalæknir telst ábyrgðaraðili við vinnslu persónuupplýsinga vegna þeirra ráðstafana sem grípa má til samkvæmt ákvæði þessu, þ.m.t. skimana, sóttkvíar, einangrunar,

faraldsfræðilegrar rannsóknar á uppruna smits og smitrakningar. Við vinnslu persónuupplýsinga skal sóttvarnalækni gæta að reglum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, þar á meðal meginreglum þeirra um lágmörkun gagna, áreiðanleika þeirra og varðveislutíma.

□ Sóttvarnalækni er heimilt að halda skrá yfir þá sem sæta sóttkví. Um þá sem sæta einangrun fer eftir reglum um smit-sjúkdómaskrá, sbr. 3. mgr. 3. gr. Sóttvarnalækni er jafnframt heimilt að miðla upplýsingum um einstaklinga í sóttkví og einangrun til aðila sem starfa sinna vegna þurfa á slíkum upplýsingum að halda, t.d. aðila sem annast sjúkraflutninga, lögreglu, slökkviliðs og þeirra sem sinna heimahjúkrun eða annarri aðhlynningu á heimilum fólks.

□ Sóttvarnalæknir skal tryggja að miðlun persónuupplýsinga vegna skimunar, faraldsfræðilegrar rannsóknar á uppruna smits eða smitrakningar fari fram á öruggan hátt, t.d. með dulkóðun gagna, notkun gerviauðkenna, aðgangsstýringum og aðgerðaskráningu.

□ Persónuupplýsingar sem sérstaklega er aflað vegna smitrakningar, t.d. frá aðilum sem á hvílir þagnar- og trúnaðarskylda samkvæmt öðrum lögum eða vegna notkunar smitaðs einstaklings á hugbúnaði eða öðrum búnaði sem geymir t.d. upplýsingar um staðsetningu hans, skulu undanþegnar varðveisl- og skilaskyldu samkvæmt lögum um opinber skjalasöfn. Slíkum gögnum skal eytt þegar þeirra er ekki lengur þörf vegna smitrakningar. Slík gögn er óheimilt að nota í öðrum tilgangi en þeirra var aflað.³⁾

¹⁾ L. 162/2010, 66. gr. ²⁾ Rg. 221/2001 (um bólusetningar á Íslandi), sbr. 1198/2020, 745/2021 og 26/2023. Rg. 817/2012 (um sóttvarnaráðstafanir), sbr. 299/2021, 718/2021 og 1104/2021. Rg. 790/2021 (um lyfjaupplýsingar), Rg. 1040/2021 (um endurgreiðslu kostnaðar vegna sýnatöku til greiningar á SARS-CoV-2 veirunni með hraðprófum), sbr. 1117/2021, 1510/2021 og 255/2022. ³⁾ L. 2/2021, 9. gr. ⁴⁾ L. 43/2007, 5. gr. ⁵⁾ L. 93/2002, 19. gr. ⁶⁾ L. 90/2000, 3. gr.

2. Sóttvarnaráðstafanir vegna hættu á farsóttum til eða frá Íslandi.

■ 13. gr.

□ [Ráðherra getur með reglugerð,¹⁾ að fenginni tillögu sóttvarnalæknis, kveðið á um að gripið skuli til sóttvarnaráðstafana vegna hættu á að farsóttir berist til eða frá Íslandi.

□ Í reglugerðinni er ráðherra heimilt að kveða á um að við komu eða brottför og af ástæðum er varða lýðheilsu megi krefjast þess að ferðamenn:

1. Upplýsi um áfangastaði og samskiptaupplýsingar svo að unnt sé að ná sambandi við þá og fylli út spurningalista um heilsu sína.

2. Upplýsi um ferðaslóð sína fyrir komu og framvísi heilbrigðisskjölum.

3. Tilkynni sig til íslenskra stjórnvalda, enda hafi þeir verið settir undir vöktun vegna lýðheilsu í öðru ríki.

4. Undirgangist heilbrigðisskoðun sem er eins lítið ífarandi og unnt er til að ná settu lýðheilsuþætti. Ekki skal beitt inngripum nema gagnvart þeim sem grunur leikur á að gæti hafa smitast.

□ Með sama hætti er unnt að krefjast skoðunar farangurs, farms, gáma, farartækja, vara, póstboggla og líkamsleifa og, ef tilefni er til, sóthreinsunar, einangrunar eða sóttkvíar.

□ Ef vísbendingar eru um að lýðheilsa sé í yfirvofandi hættu getur ráðherra enn fremur kveðið á um í reglugerð að ferðamenn skuli undirgangast ráðstafanir sem koma í veg fyrir sjúkdóma, aðrar en ónæmisadgerð, eða varna útbreiðslu þeirra, þ.m.t. einangrun, sóttkví, vöktun og sjúkdómsskimun, svo sem með stroki úr nef- eða munnholi eða annars konar heilbrigðisskoðun sem ekki krefst mikils inngrips.

□ Þrátt fyrir 2.–4. mgr. er heimilt að kveða á um í reglugerð, til að bregðast við tiltekinni hættu eða bráðri ógn við lýðheilsu, að beita skuli fleiri en einni ráðstöfun samtímis, óháð því hvort grunur leikur á að einstaklingur hafi smitast. Í þeim tilvikum skal gætt að tilkynningarskyldu íslenskra stjórnvalda til Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar skv. 43. gr. alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar.

□ Ekki skal framkvæma heilbrigðisskoðun eða ónæmisadgerð eða grípa til annarrar heilbrigðisráðstöfunar án þess að fá fyrst skýlaust og upplýst samþykki viðkomandi ferðamanns fyrir því, eða foreldra hans eða forráðamanna, nema í þeim tilvikum sem kveðið er á um í 7. mgr.

□ Ef ferðamaður, sem grunur leikur á að hafi smitast, neitar ráðstöfun eða neitar að láta í té þær upplýsingar eða þau skjöl sem um getur í ákvæði þessu er unnt að fyrirskipa viðkomandi, eftir atvikum með aðstoð lögreglu, að hlýða skilyrðislaust þeim fyrirælum sem kveðið er á um í 2.–5. mgr. Það skal þó einungis gert ef vísbendingar eru um að lýðheilsa sé í hættu og þvingun sé nauðsynleg til að verjast þeirri hættu.

□ Lögreglustjóra er heimilt að vísa útlendingi, sem ekki er búsettur hér á landi, úr landi við komu til landsins eða allt að sjö sólarhringum eftir komu ef hann neitar að verða við fyrirælum um ráðstafanir sem ráðherra hefur heimilað skv. 2.–5. mgr. eða í ljós kemur að hann hefur ekki fylgt þeim. Ákvörðun um frávísun er kæraneleg til kærufndar útlendingamála, en kæra frestar ekki framkvæmd ákvörðunar. Að öðru leyti fer um málsmeðferð samkvæmt lögum um útlendinga.

□ Hafi ferðamaður undir höndum viðurkennt vottorð um ónæmisadgerð er ekki hægt að synja honum um komu inn í landið eða beita öðrum ráðstöfunum á grundvelli þessa ákvæðis með skírskotun til sjúkdómsins sem vottorðið varðar, jafnvel þótt hann komi frá smitsvæði, nema sannanlegar ábendingar og/eða vísbendingar séu um að ónæmisadgerðin hafi ekki borið árangur eða að vottorðið sé falsað.

□ Ferðamanni, sem kann að hafa smitast og er við komu settur undir vöktun vegna lýðheilsu eða látinn sæta öðrum ráðstöfunum samkvæmt þessu ákvæði, er heimilt að halda áfram ferð sinni milli landa ef hann ógnar ekki lýðheilsu. Stjórnvöld skulu tilkynna lögbæru yfirvaldi á landamæraströð ákvörðunarstaðar, ef hann er þekktur, um væntanlega komu ferðamannsins.

□ Ferðamönnum sem koma til landsins ber að öðru leyti að fylgja þeim reglum sem settar hafa verið á grundvelli 12. og 14. gr.

□ Ráðherra getur kveðið á um nánara fyrirkomulag ráðstafana samkvæmt þessu ákvæði í reglugerð¹⁾ og innleitt að öðru leyti alþjóðaheilbrigðisreglugerð Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar.²⁾

¹⁾ Rg. 817/2012 (um sóttvarnaráðstafanir), sbr. 581/2020, 640/2020, 703/2020, 299/2021 og 718/2021. Rg. 777/2021 (um gildistöku á reglugerð (ESB) 2021/953 um ramma um útgáfu, sannpröfun og viðurkenningu samvirkandi vottorða um bólusetningu, próf og bata til að auðvelda frjálsa för á meðan COVID-19 heimsfaraldurinn stendur yfir), sbr. 1071/2021, 729/2022, 1197/2022 og 266/2023. ²⁾ L. 2/2021, 10. gr.

3. Aðgerðir vegna hættu á útbreiðslu smits frá einstaklingum.

■ 14. gr.

□ [Þegar sóttvarnalækni berst tilkynning um að einstaklingur sé haldinn smitsjúkdómi tekur hann afstöðu til þess hvort grípa þurfi til frekari aðgerða en heilbrigðisstarfsmaður hefur þegar gert til þess að fyrirbyggja eða hefta útbreiðslu smits sem ógnað getur almannaheill.

□ Þegar sóttvarnalækni berast upplýsingar úr smitrakningu eða eftir öðrum leiðum um að grunur leiki á að tiltekinn einstaklingur sé haldinn smitsjúkdómi skal sóttvarnalæknir taka ákvörðun um viðeigandi aðgerðir.

□ Með aðgerðum skv. 1. og 2. mgr. er m.a. átt við heilbrigðissskoðun, sóttkví, einangrun eða aðrar viðeigandi ráðstafanir sem miða að því að hefta að smitaður einstaklingur eða einstaklingur, sem grunur leikur á að sé haldinn smitsjúkdómi, smiti aðra.

□ Sóttvarnalæknir getur krafð heilbrigðisstarfsmenn og heilbrigðisstofnanir um upplýsingar og gögn, sem hann telur nauðsynleg, m.a. úr sjúkraskrá þess sem er smitaður eða grunur leikur á að sé smitandi svo og frá lögreglu og öðrum aðilum vegna meðferðar stjórnsýslumála.

□ Áður en tekin er stjórnvaldsákvörðun um aðgerðir skal þess freistað að ná samstarfi við hlutaðeigandi um viðeigandi og hóflegar aðgerðir þar sem fylgt skal tilteknum fyrirmælum og reglum. Takist það ekki tekur sóttvarnalæknir stjórnvaldsákvörðun í máli hlutaðeigandi að undangenginni málsmeðferð samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga. Í ákvörðun sem felur í sér sviptingu frelsis, svo sem einangrun eða sóttkví, skal koma skýrt fram hvaða dag og klukkan hvað hún fellur niður. Hafi einstaklingur fallist á samstarf um að fylgja reglum um einangrun eða sóttkví, en í ljós kemur að hann hefur ekki fylgt þeim, getur sóttvarnalæknir ákveðið að hann skuli settur í sóttkví eða einangrun á sjúkrahúsi eða í sóttvarnahúsi eða gripið til annarra viðeigandi aðgerða.

□ Sóttvarnalæknir getur tekið stjórnvaldsákvörðun munnlega ef hann telur að hvers konar töf á afgreiðslu málsins sé hættuleg. Veita skal málsaðila skriflega og rökstudda staðfestingu á ákvörðuninni svo fljótt sem verða má.

□ Sóttvarnalæknir getur leitað aðstoðar lögreglu við að framfylgja ákvörðunum sem teknar eru samkvæmt þessari lagagrein, eftir atvikum með líkamlegri valdbeitingu beri nauðsyn til.

□ Sóttvarnaryfirvöld og lögregla skulu sýna þeim sem þau hafa afskipti af á grundvelli laga þessara virðingu og kurt-eisi og skulu draga eftir föngum úr óþægindum og vanlíðan sem fylgt getur ráðstöfunum sem beita þarf. Slíkar ráðstafanir skulu aldrei standa lengur en þörf krefur.

□ Umdæmislæknar sóttvarna hafa einnig valdheimildir til að taka ákvarðanir samkvæmt þessari lagagrein undir faglegri stjórn og eftirliti sóttvarnalæknis.

□ Stjórnvaldsákvörðun um aðgerðir samkvæmt þessari lagagrein er kæraneleg til ráðherra feli hún ekki í sér sviptingu frelsis. Kæra frestar ekki framkvæmd ákvörðunar.

□ Aðgerðir, sem mælt er fyrir í stjórnvaldsákvörðun samkvæmt lögum þessum og hafa í för með sér sviptingu frelsis í skilningi 1. mgr. 67. gr. stjórnarskrárinnar, er heimilt að bera undir héraðsdóm. Slíkar aðgerðir mega aldrei vara lengur en 15 daga í senn.

□ Ráðherra getur sett reglugerð um nánari útfærslu þessarar lagagreinar, t.d. þar sem kveðið er á um þær reglur sem gilda skulu um þá sem sæta einangrun eða sóttkví.

□ Ráðherra skal, eftir atvikum í samráði við aðra ráðherra í ríkisstjórn, upplýsa Alþingi um sóttvarnaaðgerðir með mán-aðarlegri skýrslugjöf enda hafi aðgerð varað lengur en í tvo mánuði.¹⁾

¹⁾ L. 2/2021, 11. gr.

■ 15. gr.

□ [Nú er tekin stjórnvaldsákvörðun sem sviptir einstakling frelsi sínu, svo sem þegar viðkomandi er settur í einangr-

un eða sóttkví, og skal þá gera honum tafarlaust grein fyrir ástæðum þess og veita honum leiðbeiningar um rétt hans til að bera ákvörðunina undir dóm.

□ Nú óskar málsaðili eftir því að ákvörðun verði borin undir dóm og skal sóttvarnalæknir þá svo fljótt sem verða má setja fram skriflega kröfu um staðfestingu á gildi ákvörðunarinnar sem afhent skal dómstjóra héraðsdóms í þinghá þar sem málsaðili dvelst þegar ákvörðun er tekin.

□ Í slíku dómsmáli skal sóttvarnalæknir, eða eftir atvik-um löglærður fulltrúi embættis landlæknis, talinn sóknaraðili málsins og sá er stjórnvaldsákvörðunin beinist gegn varna-raðili þess.

□ Málsmeðferð fyrir dómi frestar ekki framkvæmd stjórnvaldsákvörðunar.

□ Í skriflegri kröfu sóknaraðila skal að jafnaði koma fram nafn, kennitala og heimilisfang hans og varnaraðila, og hvar sá síðarnefndi dvelst meðan á meðferð málsins standur og eftir atvikum símanúmer hans. Þar skal vera ítarleg lýsing á málavöxtum og rökstuðningur fyrir nauðsyn þess að gripið sé til umræddra úrræða með stjórnvaldsákvörðuninni. Þá skal geta þeirrar lagaheimildar sem ákvörðunin byggist á. Loks skulu talin upp önnur gögn sem lögð eru fram, svo sem afrit stjórnvaldsákvörðunarinnar.

□ Sóttvarnalækni er heimilt í kröfugerð sinni að víkja frá ákvörðun sinni og gera kröfu um breyttan vistunarstað varnaraðila. Sé þess krafist getur dómari einnig sett það skilyrði að varnaraðili hafi á sér búnað svo að unnt sé að fylgjast með ferðum hans. Þá má að kröfu sóknaraðila skylda varnaraðila til að afhenda vegabréf sitt [og önnur ferðaskilríki]¹⁾ meðan á frelsissviptingu standur ef hætta þykir á að hann muni reyna að yfirgefa landið.

□ Dómari skal taka málið fyrir án tafar og hraða meðferð þess svo sem kostur er.

□ Dómari skal kynna varnaraðila kröfu sóknaraðila og gefa honum kost á að tjá sig um hana nema ástandi hans sé svo háttað að það sé ekki mögulegt. Ef ekki er unnt að kveðja varnaraðila fyrir dóm skal veita honum færi á að tjá sig um fram komna kröfu í símtali eða með annarri fjarskiptatækni sé þess nokkur kostur.

□ Dómari skal skipa varnaraðila talsmann samkvæmt ákvæðum laga um meðferð sakamála um verjendur og gefa honum kost á að bera fram ósk um hver verði skipaður.²⁾

¹⁾ L. 55/2023, 15. gr. ²⁾ L. 2/2021, 12. gr.

■ [15. gr. a.

□ Dómari skal sjá til þess að mál sé nægjanlega upplýst áður en hann kveður upp úrskurð í því. Dómari skal sjálfur afla sönnunargagna sem hann telur þörf á. Skýlt er öllum sem vegna starfa sinna geta veitt upplýsingar um varnaraðila, sem dómari telur að skipt geti máli fyrir úrlausn málsins, að veita honum þær og láta honum í té þau gögn um varnaraðila sem dómari krefst. Sama á við um aðra sem vegna tengsla sinna við varnaraðila geta veitt nauðsynlegar upplýsingar.

□ Dómari kveður sóknaraðila, talsmann varnaraðila og vitni fyrir dóm ef þess er þörf.

□ Dómari skal eftir að rannsókn máls er lokið gefa aðilum kost á að flytja málið munnlega áður en það er tekið til úrskurðar.

□ Að svo miklu leyti sem ekki er á annan veg fyrir mælt í þessum lögum fer um meðferð slíkra mála eftir lögum um meðferð einkamála.

□ Dómari kveður upp úrskurð um það hvort stjórnvaldsákvörðun sóknaraðila skuli staðfest eða felld úr gildi að hluta

eða öllu leyti. Reynist frelsissvipting ólögmat skal varnaðili þegar látinn laus. Þegar efni standa til að ákvörðun sóknaraðila skuli staðfest skal í úrskurðarorði taka fram hvaða dag og klukkan hvað frelsissvipting skal niður falla, en hún má ekki vara lengur en 15 sólarhringa í senn. Ef sóknaraðili telur nauðsynlegt að hún vari lengur skal hann að nýju bera fram kröfu um það undir héraðsdóm áður en markaður tími frelsissviptingar samkvæmt úrskurði rennur út.

□ Nú telur sóttvarnalæknir ekki þörf á að varnaðili sæti lengur einangrun, sóttkví eða annarri frelsissviptingu sem staðfest hefur verið í úrskurði að varnaðili skuli sæta, þótt 15 sólarhringar séu ekki liðnir, og skal varnaðili þá þegar látinn laus.

□ Þóknun skipaðs talsmanns varnaðila og annan málskostnað, þ.m.t. kostnað við öflun læknisvottorða og annarra sérfræðiskýrsla, skal greiða úr ríkissjóði. Engin dómsmálagjöld skal greiða vegna dómsmála samkvæmt lögum þessum.¹⁾

¹⁾ L. 2/2021, 13. gr.

■ [15. gr. b.

□ Talsmaður varnaðila skal kynna honum niðurstöðu úrskurðar dómara svo fljótt sem við verður komið. Þetta er þó ekki nauðsynlegt ef það er bersýnilega þýðingarlaust vegna ástands varnaðila.

□ Úrskurði þeim sem um ræðir í 5. mgr. 15. gr. a má skjóta til Landsréttar með kæru og fer um hana eftir ákvæðum XXX. kafla laga um meðferð sakamála, nr. 88/2008, eftir því sem við á. Kæra frestar ekki framkvæmd úrskurðar héraðsdóms.

□ Um kæru á úrskurði Landsréttar gilda ákvæði XXXII. kafla laga um meðferð sakamála, nr. 88/2008.

□ Dæma skal bætur úr ríkissjóði hafi einstaklingur verið sviptur frelsi með ákvörðun sóknaraðila ef lögmat skilyrði hefur brostið til slíkrar ákvörðunar, hún hefur staðið lengur en efni stóðu til eða staðið hefur verið að frelsissviptingunni á óþarflega hættulegan, særandi eða móðgandi hátt. Bæta skal fjártjón og miska ef því er að skipta. Að öðru leyti gilda almennar reglur skaðabótaréttar.¹⁾

¹⁾ L. 2/2021, 13. gr.

V. kafli. Ýmis ákvæði.

■ 16. gr.

□ Starfrækja skal göngudeildir vegna tilkynningarskyldra smitsjúkdóma sem veita meðferð og rekja smitleiðir.

□ Á sjúkrahúsum, sem [ráðherra]¹⁾ ákveður, skal vera aðstaða til einangrunar þeirra sem eru til rannsóknar eða meðferðar vegna smitsjúkdóma eða gruns um smitsjúkdóm.

□ [Ráðherra]¹⁾ getur falið ákveðnum rannsóknastofum að ábyrgjast greiningu örvera eða sníkjudýra úr sýnum frá sjúklingum með smitsjúkdóma og fylgjast með ónæmisástandi einstaklinga gegn þýðingarmiklum smitnæmum sjúkdómum.¹⁾

¹⁾ L. 162/2010, 66. gr.

■ 17. gr.

□ [Kostnaður sem hlýst af framkvæmd laga þessara greiðist úr ríkissjóði. Greiðsluhlutdeild sjúklinga skal fylgja lögum um [sjúkratryggingar].¹⁾ Heimilt er þó með reglugerð²⁾ að veita undanþágur frá greiðsluhlutdeild sjúklinga, svo sem þegar sjúklingar leita til göngudeilda smitsjúkdóma vegna greiningar og meðferðar tilkynningarskyldra smitsjúkdóma, sjúklingar eru kvaddir til rannsókna til að leita að smiti og þegar fólki er gert að sæta læknisrannsókn.

□ [[Heilbrigðisskoðun]³⁾ sem gerð er vegna umsóknar um dvalar- og atvinnuleysi og er í samræmi við verklagsreglur

sóttvarnalæknis skal greiðast að fullu af vinnuveitanda eða þeim sem sækir um dvalar- eða atvinnuleysi. Leiði frekari [heilbrigðisskoðun]³⁾ í ljós þörf fyrir frekari sértækar rannsóknir þá greiðir viðkomandi eða sjúkratrygging hans kostnað við þau heilsufarslegu vandamál sem greinast fyrstu sex mánuðina sem dvalið er í landinu. Vinnuveitandi greiðir læknisrannsókn sem hann óskar sérstaklega eftir.

□ [Ef frá eru talin þau tilvik sem falla undir 2. mgr. skal ekki tekið gjald fyrir heilbrigðisráðstafanir á grundvelli 13. gr. nema þær séu til hagsbóta fyrir ferðamenn. Nú hefur sóttvarnalæknir metið svo að yfirvofandi eða bráð ógn sé við lýðheilsu og er honum þá, eða þeim sem hann hefur falið slíka framkvæmd, heimilt að taka gjald fyrir heilbrigðisráðstafanir á grundvelli 13. gr. þrátt fyrir að þær séu ekki til hagsbóta fyrir ferðamenn. Þegar tekið er gjald samkvæmt ákvæði þessu skal ráðherra birta gjaldskrá í reglugerð eða sérstaklega í B-deild Stjórnartíðinda. Gjaldskrá og breytingar á henni skulu birtar með a.m.k. tíu daga fyrirvara. Fjárhæð gjalds skal ekki vera hærri en sem nemur kostnaði við þjónustu og framkvæmd einstakra verkefna og skal byggjast á rekstraráætlun þar sem þau atriði eru rökstudd sem ákvörðun gjalds byggist á. Gjöld má innheimta með fjárnámi.³⁾]⁴⁾⁵⁾

¹⁾ L. 112/2008, 67. gr. ²⁾ Rg. 221/2001 (um bólusetningar á Íslandi), sbr. 1198/2020, 745/2021, 26/2023 og 1553/2023. Rg. 817/2012 (um sóttvarnaráðstafanir), sbr. 412/2013, 570/2014, 581/2020, 640/2020, 703/2020, 299/2021, 718/2021 og 1104/2021. ³⁾ L. 2/2021, 14. gr. ⁴⁾ L. 43/2007, 8. gr. ⁵⁾ L. 90/2000, 5. gr.

■ 18. gr.

□ Ráðherra skal með reglugerð¹⁾ setja nánari ákvæði um fyrirkomulag skráninga og tilkynninga skv. 3. gr., starfsemi rannsóknastofa sem fást við rannsóknir á sýnum frá sjúklingum með smitsjúkdóma sem lögin taka til skv. 9. gr., opinberar sóttvarnaráðstafanir skv. 12. gr., [heimild til að kveða á um læknisrannsókn eftir tilmælum sóttvarnalæknis skv. 14. gr.],²⁾ starfsemi göngudeilda skv. 16. gr. og hvaða deildir geti veitt þjónustu, sjúklingum að kostnaðarlausu, skv. 17. gr. Þá er ráðherra heimilt að setja reglur ef grípa þarf til sérstakra ráðstafana vegna sóttvarna við náttúruhamfarir [og aðra vaf]³⁾ að setja í reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

¹⁾ Rg. 221/2001 (um bólusetningar á Íslandi), sbr. 904/2013, 1197/2019, 1198/2020, 745/2021 og 1553/2023. Rg. 415/2004 (um starfsemi rannsóknastofa sem stunda greiningu á sjúkdómum sem sóttvarnalög taka til), sbr. 939/2021, 956/2022 og 1019/2023. Rg. 221/2012 (um skýrslugerð vegna sóttvarna), sbr. 816/2012, 226/2019, 677/2022 og 848/2023. Rg. 817/2012 (um sóttvarnaráðstafanir), sbr. 412/2013, 570/2014, 581/2020, 640/2020, 703/2020, 299/2021, 718/2021 og 1104/2021. Rg. 618/2018 (um meðferð og flutning líka). Rg. 777/2021 (um gildistöku á reglugerð (ESB) 2021/953 um ramma um útgáfu, sannpröfun og viðurkenningu samvirkandi vottorða um bólusetningu, próf og bata til að auðvelda frjálsa för á meðan COVID-19 heimsfaraldurinn stendur yfir), sbr. 1071/2021, 729/2022, 1197/2022 og 266/2023. Rg. 790/2021 (um lyfjauglýsingar). Rg. 1040/2021 (um endurgreiðslu kostnaðar vegna sýnatöku til greiningar á SARS-CoV-2 veirunni með hraðprófum), sbr. 1117/2021, 1510/2021 og 255/2022. ²⁾ L. 90/2000, 6. gr. ³⁾ L. 93/2002, 21. gr.

■ 19. gr.

□ . . . ¹⁾

□ Brot gegn lögum þessum eða reglum settum samkvæmt þeim varða sektum eða fangelsi allt að þremur mánuðum.

¹⁾ L. 88/2008, 234. gr.

■ 20. gr.

□ Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1998. . . .

■ [Ákvæði til bráðabirgða.

□ Þrátt fyrir ákvæði 13. tölul. 3. mgr. 1. gr. er ráðherra heimilt, á tímabilinu 22. apríl til og með 30. júní 2021, með reglugerð, að fenginni tillögu sóttvarnalæknis, að skylda ferðamann sem kemur frá eða hefur dvalið á hááhættusvæði, eða svæði sem fullnægjandi upplýsingar liggja ekki fyrir um, að dvelja í sóttkví eða einangrun í sóttvarnahúsi. Sóttvarnalæknir

er heimilt að veita undanþágu frá þessari skyldu sýni ferðamaður með fullnægjandi hætti fram á að hann muni uppfylla öll skilyrði sóttkvíar eða einangrunar í húsnæði á eigin vegum.

□ Umsókn um undanþágu skal hafa borist sóttvarnalækni a.m.k. tveimur sólarhringum fyrir komu til landsins. Við mat á því hvort veita skuli undanþágu skal m.a. líta til nýgengis smita á viðkomandi svæði eða landi sem ferðamaður kemur frá eða hefur dvalið í og hvort fullnægjandi upplýsingar liggi fyrir um svæðið.

□ Að fenginni tillögu sóttvarnalæknis skal ráðherra í reglugerð skilgreina hááhættusvæði. Við skilgreininguna er m.a.

heimilt að líta til forsendna um nýgengi smita á tilteknu svæði og til útbreiðslu mismunandi afbrigða kórónuveiru. Heimilt er að skilgreina tiltekið land sem hááhættusvæði enda þótt einungis afmarkaður hluti þess uppfylli framangreind skilyrði samkvæmt skilgreiningu í reglugerð. Ráðherra skal birta lista yfir svæði og lönd sem talin eru sérstök hááhættusvæði með auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda. Listinn skal sæta endurskoðun eigi sjaldnar en á tveggja vikna fresti.

□ Um málsmeðferð fer eftir 14. gr.]¹⁾

¹⁾ L. 23/2021, 1. gr.